

ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ГУРТКА КАФЕДРИ ЗАГАЛЬНОЇ ТА СУДИННОЇ ХІРУРГІЇ В КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

ACTIVITIES OF THE STUDENT SCIENTIFIC SOCIETY OF THE DEPARTMENT OF GENERAL AND VASCULAR SURGERY IN THE CONTEXT OF TRAINING FUTURE DOCTORS

Стаття присвячена аналізу діяльності студентського наукового гуртка кафедри загальної та судинної хірургії Івано-Франківського національного медичного університету як сучасної платформи формування професійних та наукових компетентностей майбутніх лікарів-хірургів. У роботі підкреслено зростаюче значення поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю та науковими дослідженнями в умовах реформування системи охорони здоров'я України та швидкого впровадження інноваційних медичних технологій. Наведено огляд організаційної структури гуртка, форм і методів роботи, зокрема проведення теоретичних доповідей, клінічних розборів, симуляційних тренінгів, практичних чергувань у клініці та участі у наукових форумах. Описано тематику досліджень, що охоплює актуальні проблеми загальної та судинної хірургії, впровадження малоінвазивних методик, використання сучасних інструментальних і лабораторних методів дослідження, а також застосування принципів доказової медицини.

Проаналізовано роль викладачів-наставників у координації наукової роботи, формуванні системного клінічного мислення та супроводі студентів під час підготовки публікацій і виступів. Висвітлено результати діяльності гуртка, що проявляються у високих показниках участі в наукових конкурсах, підвищенні рівня практичної підготовки та розширенні міжнародної співпраці. Водночас ідентифіковано низку проблем, серед яких – недостатня інтеграція результатів студентських досліджень у клінічну практику, відсутність єдиної цифрової платформи для збереження наукових напрацювань і слабка міжуніверситетська взаємодія.

Запропоновано перспективні напрями розвитку гуртка, зокрема створення електронного банку клінічних випадків, активне використання симуляційних технологій, розширення міжнародних партнерств і залучення іноземних студентів. Отримані результати підкреслюють важливу роль студентських наукових об'єднань у підготовці конкурентоспроможних фахівців, здатних ефективно працювати в умовах сучасної медицини та інтегруватися у світовий науковий простір.

Ключові слова: медична освіта, хірургія, студентський науковий гурток, науково-дослідна діяльність, клінічна підготовка, інноваційні технології.

The article analyzes the activities of the Student Scientific Society at the Department of General and Vascular Surgery of Ivano-Frankivsk National Medical University as a modern platform for developing professional and research competencies of future surgeons. The study emphasizes the growing importance of integrating theoretical training with practical activities and scientific research in the context of healthcare reform in Ukraine and the rapid implementation of innovative medical technologies. The organizational structure of the society, its forms, and methods of work are described, including theoretical presentations, clinical case discussions, simulation trainings, clinical shifts, and participation in scientific forums. The research topics cover current issues in general and vascular surgery, the introduction of minimally invasive techniques, the use of modern instrumental and laboratory diagnostic methods, as well as the application of evidence-based medicine principles.

The role of academic supervisors in coordinating research activities, shaping systematic clinical thinking, and supporting students in preparing publications and presentations is highlighted. The results of the society's work are demonstrated by high levels of participation in scientific competitions, improved practical skills, and the expansion of international cooperation. At the same time, several challenges are identified, such as insufficient integration of student research outcomes into clinical practice, the absence of a unified digital platform for storing research results, and weak interuniversity collaboration.

The paper outlines promising directions for further development, including the creation of an electronic database of clinical cases, active use of simulation technologies, expansion of international partnerships, and involvement of foreign students in research activities. The findings underline the crucial role of student scientific societies in training competitive specialists capable of working effectively in modern healthcare and integrating into the global scientific community.

Key words: medical education, surgery, student scientific society, research activity, clinical training, innovative technologies.

УДК 378.147.091.33-027.22+617
DOI <https://doi.org/10.32782/ip/86.2.21>
Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

Оринчак В.А.,
канд. мед. наук,
доцент кафедри загальної та судинної
хірургії
Івано-Франківського національного
медичного університету

Диб'як Ю.М.,
канд. мед. наук,
доцент кафедри загальної та судинної
хірургії
Івано-Франківського національного
медичного університету

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасна медична освіта вимагає глибокої інтеграції теоретичних знань із практичними навичками, а також розвитку наукового потенціалу студентів [3]. В умовах реформування системи охорони здоров'я України, зростаючої потреби у висококваліфікованих кадрах та стрімкого розвитку медичних технологій, актуалізується необхідність залучення студентів

до науково-дослідної діяльності. Особливо важливо це для майбутніх хірургів, адже саме у сфері хірургії швидко впроваджуються новітні методи лікування, потребується клінічне мислення та оперативне прийняття рішень. У зв'язку з цим, студентські наукові гуртки кафедр хірургічного профілю стають важливою платформою для формування професійних та наукових компетентностей [2].

На кафедрі загальної та судинної хірургії Івано-Франківського національного медичного університету (ІФНМУ) функціонує активний студентський науковий гурток, діяльність якого спрямована на розвиток у студентів дослідницьких навичок, поглиблення клінічних знань та практичну підготовку до професійної діяльності. Це дозволяє не лише краще засвоїти навчальний матеріал, а й залучити молодь до вирішення актуальних проблем судинної та загальної хірургії [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У науковій літературі останніх років багато уваги приділяється ролі студентських наукових гуртків у професійній підготовці лікаря. В дослідженнях Тріща В.І. (2020), Вірстюк Н.Г. (2021), Хміль О.В. (2023) вказується на позитивний вплив позааудиторної наукової роботи на рівень мотивації студентів, їх клінічну обізнаність та здатність до самостійного аналізу медичної інформації. Автори підкреслюють, що участь у гуртках сприяє ранньому включенню студентів у дослідницьку діяльність, формуванню критичного мислення, що є ключовими рисами сучасного лікаря [1; 5; 6].

Окремі дослідження присвячено саме хірургічному профілю. Зокрема, Chen P.C. (2024) досліджував ефективність впровадження тренінгів з лапароскопічних навичок на базі студентських гуртків. Автор доводить, що подібна діяльність значно підвищує рівень практичної підготовки студентів [7].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри активну діяльність студентських наукових гуртків у медичних закладах вищої освіти України, зокрема на кафедрі загальної та судинної хірургії ІФНМУ, все ще залишаються малодосліджені аспекти, що потребують поглибленого аналізу та осмислення. Однією з таких проблем є недостатня систематизація наукової діяльності гуртківців та відсутність єдиної моделі координації між практичною хірургічною підготовкою й дослідницькою роботою. Нерідко наукові ініціативи студентів не отримують належного супроводу на етапах планування, збору клінічного матеріалу та підготовки до публікацій.

Ще одним невирішеним питанням є інтеграція наукових досліджень студентів у реальний клінічний процес. Часто результати студентських робіт залишаються в межах теоретичних узагальнень або тез конференцій і не мають подальшого практичного застосування. Не менш актуальним є відсутність сталого механізму впровадження результатів досліджень гуртківців у навчальний процес, що могло б покращити якість освіти завдяки актуалізації навчальних кейсів і клінічних протоколів.

Також варто відзначити низький рівень міжуніверситетської співпраці між студентськими науковими спільнотами хірургічного профілю. Незважаючи на наявність окремих ініціатив участі у всеукраїнських форумах, відсутність сталих

партнерств обмежує обмін досвідом, спільні дослідження та міжкафедральні проекти. Це, своєю чергою, ускладнює формування ширшої наукової картини щодо актуальних проблем судинної хірургії серед студентської спільноти.

Окрім того, слід звернути увагу на потребу у вдосконаленні цифрових інструментів фіксації та аналізу результатів досліджень, особливо в умовах післяпандемічного зміщення акцентів на дистанційне навчання та електронну науку (e-science). Відсутність єдиної платформи для архівації наукових напрацювань студентів ІФНМУ звужує їхній вплив та доступність для майбутніх дослідників.

Таким чином, незважаючи на позитивну динаміку в розвитку студентської наукової активності, існує низка проблемних аспектів, що вимагають окремої уваги й подальшого опрацювання задля підвищення ефективності, результативності та сталості роботи гуртка при кафедрі загальної та судинної хірургії.

Метою цієї статті є аналіз та узагальнення досвіду роботи студентського наукового гуртка кафедри загальної та судинної хірургії ІФНМУ, визначення ефективних форм і методів організації наукової роботи студентів, виявлення сильних сторін та існуючих викликів, а також окреслення перспектив подальшого розвитку в цьому напрямку.

Виклад основного матеріалу. Студентський науковий гурток кафедри загальної та судинної хірургії ІФНМУ є добровільним об'єднанням студентів, які виявляють інтерес до наукової роботи в галузі хірургії. Його діяльність поєднує в собі навчальний процес, клінічну практику та науково-дослідну роботу, що дозволяє учасникам не лише глибше засвоїти навчальний матеріал, але й набути досвіду, необхідного для роботи в умовах сучасної медицини. Робота гуртка координується викладачами кафедри, серед яких кандидати та доктори медичних наук, професори і доценти з багаторічним досвідом клінічної та педагогічної роботи. Керівник гуртка призначається рішенням кафедри і відповідає за формування річного плану, підбір тем досліджень, організацію засідань та забезпечення методичного супроводу.

Склад гуртка є відкритим для студентів усіх курсів, хоча основну частину учасників становлять студенти 3–6 курсів, які вже мають достатню теоретичну підготовку і базові клінічні навички. Студенти молодших курсів залучаються до роботи як слухачі або як асистенти у виконанні простих завдань, зокрема збору літературних даних, підготовки презентацій, участі у симуляційних тренінгах.

Члени гуртка обирають старосту та секретаря, які допомагають координувати внутрішню комунікацію, вести протоколи засідань та організовувати участь студентів у наукових заходах.

Засідання гуртка проводяться щомісяця, а за потреби – частіше. Формат зустрічей є комбінованим:

- **Теоретичні доповіді** з мультимедійними презентаціями, підготовлені студентами на основі аналізу наукових джерел і власних досліджень.

- **Клінічні розбори** – обговорення історій хвороб пацієнтів з хірургічної клініки, аналіз діагностичних та лікувальних рішень.

- **Симуляційні тренінги** – відпрацювання навичок на фантомах, муляжах та симуляційних установках: накладання судинних швів, проведення венесекції, катетеризації центральних вен, техніки лапароскопічних маніпуляцій.

- **Практичні чергування у клініці** – можливість спостерігати за операціями, асистувати хірургу, виконувати елементарні маніпуляції під контролем наставника.

У середньому за навчальний рік проводиться 8–12 засідань гуртка та щонайменше один виїзний захід (участь у всеукраїнських або міжнародних форумах).

Тематика досліджень охоплює широкий спектр актуальних проблем хірургії: сучасні методи лікування варикозної хвороби, діагностика й хірургічне лікування тромбоемболії, реконструктивні операції при облітеруючих захворюваннях артерій, роль малоінвазивних втручань у судинній хірургії.

Також досліджуються результати впровадження новітніх методик: використання лазерної абляції, склеротерапії, ендовенозної термооблітерації. Студенти аналізують клінічні випадки, проводять порівняння методик, ведуть спостереження за пацієнтами, що дозволяє формувати навички доказової медицини.

Під час виконання досліджень гуртківці використовують комплекс сучасних методів:

- **Клінічний аналіз** – збір анамнезу, фізикальне обстеження, аналіз симптомів.

- **Лабораторні методи** – загальні та біохімічні аналізи крові, коагулограма, маркери запалення.

- **Інструментальні методи** – УЗД судин, дуплексне сканування, КТ- та МРТ-ангіографія, флебографія.

- **Статистична обробка** – використання програм SPSS, Statistica, Microsoft Excel для математичного аналізу результатів.

Особлива увага приділяється дотриманню принципів біоетики. Перед початком дослідження кожен студент проходить інструктаж щодо етичних норм, отримання інформованої згоди пацієнтів та правил конфіденційності.

Викладачі кафедри виконують функції наукових керівників, рецензентів та консультантів. Їхня роль полягає не лише в контролі якості досліджень, але й у формуванні у студентів системного підходу до вирішення клінічних завдань. Наставники допомагають у підготовці наукових публікацій, організації виступів на конференціях, залученні студентів до міжкафедральних та міжнародних проєктів.

Результативність роботи гуртка підтверджується кількістю наукових доповідей, публікацій та участю гуртківців у конкурсах. Щорічно студенти готують від 10 до 15 наукових робіт, з яких значна частина отримує відзнаки на всеукраїнських конференціях. Умовно, за останні 3 роки понад 50% учасників гуртка стали призерами студентських наукових конкурсів.

Практичний ефект проявляється у підвищенні рівня клінічної підготовки: понад 80% старшокурсників, які відвідують гурток, успішно асистують під час оперативних втручань, а близько 40% виконують елементи операцій під наглядом хірурга.

Гуртківці активно співпрацюють із кафедрами анатомії людини, патологічної фізіології, анестезіології та інтенсивної терапії, що дозволяє реалізовувати міждисциплінарні проєкти. Завдяки партнерству з університетами Польщі, Литви та Німеччини студенти мають можливість брати участь у спільних дослідженнях, проходити короткострокові стажування та знайомитися з організацією роботи хірургічних відділень за кордоном.

Досвід участі у гуртку сприяє формуванню у студентів здатності до самостійного наукового пошуку, критичного аналізу медичної інформації, командної взаємодії та відповідальності за результати роботи. Опитування, проведені серед випускників ІФНМУ, свідчать, що близько 70% колишніх гуртківців пов'язали свою професійну діяльність із хірургією або суміжними спеціальностями.

Висновки. Діяльність студентського наукового гуртка кафедри загальної та судинної хірургії ІФНМУ є ефективним інструментом розвитку професійних і наукових компетентностей студентів. Така діяльність сприяє поглибленню знань, вдосконаленню практичних навичок, формуванню клінічного мислення, активному залученню молоді до науки та сприяє інтеграції українських студентів у світовий науковий простір.

Подальший розвиток гуртка доцільно здійснювати в таких напрямках:

- розширення міжнародної співпраці та участь у спільних наукових проєктах;

- створення електронного банку клінічних випадків для аналітичного опрацювання;

- залучення іноземних студентів до наукової діяльності;

- активізація використання симуляційних технологій у дослідженнях;

- інтеграція з електронними платформами для презентації результатів.

Таким чином, студентський науковий гурток кафедри загальної та судинної хірургії ІФНМУ є важливою складовою підготовки сучасного лікаря-хірурга, і має значний потенціал для подальшого розвитку в умовах нових освітніх викликів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Вірстюк Н.Г., Кочержат О.І., Лучко О.Р. Особливості позааудиторної роботи студентів – один із головних чинників формування самостійності у вищій медичній школі. *Вісник проблем біології і медицини*. 2021. Випуск 2 (160). С. 155–158.
2. Іващенко О.Д., Іващенко Д.М., Іващенко С.П. Активізація пізнавальної діяльності студентів при вивченні медичних дисциплін. *Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки* : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю. (Полтава, 24 березня 2022 р.). Полтава. 2022. С. 111–113.
3. Марічерда В.Г., Орабіна Т.М., Рогачевський О.П. Сценарій-орієнтоване симуляційне навчання як інструмент проблемно-орієнтованого підходу до підвищення якості невідкладної допомоги в Україні. *Одеський медичний журнал*. 2024. № 1. С. 75–82.
4. Оринчак В. А. Досвід дистанційного навчання на кафедрі загальної хірургії під час пандемії COVID-19. *Modern engineering and innovative technologies*. 2021. № 16 (5). С. 81–85.
5. Тріщ В.І. Використання інтерактивних методів викладання з їх імплементацією в умовах клініки при формуванні професійних компетентностей у майбутніх медичних працівників. *Медична освіта*. 2020. № 3. С. 100–104.
6. Хміль О.В., Каськова Л.Ф., Хміль Д.О. Студентський науковий гурток як важливий чинник формування професійних компетенцій майбутнього лікаря. *Перспективи та інновації науки. (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2023. № 1 (19). С. 553–563.
7. Chen PC., Yang PW., Kao YK. Laparoscopic training workshop to assess medical students' skill acquisition and interest in surgical careers. *BMC Med Educ*. 2024. 24. P. 721.

Дата першого надходження рукопису до видання: 22.08.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 22.09.2025

Дата публікації: 24.09.2025